

เรื่อง การพัฒนาฟาร์มไก่ไข่สำหรับเกษตรกรรายย่อยไปสู่มาตรฐานฟาร์ม
Development of laying hen farm for small farmers to align with farm
standards

นายศุภกฤษณ์ จันทวนา รหัสนักศึกษา 62204074

โครงการพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต
หลักสูตรสัตวศาสตร์ ภาควิชาเทคโนโลยีการเกษตร
ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ จังหวัดชุมพร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รับที่.....

งานทะเบียนประมวลผล

โครงการพิเศษปีการศึกษา 2565

เรื่อง

การพัฒนาฟาร์มไก่ไข่สำหรับเกษตรกรรายย่อยไปสู่มาตรฐานฟาร์ม
Development of laying hen farm for small farmers to align with farm
standards

ผู้จัดทำ

นายศุภกฤษณ์ จันวนา

นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต
หลักสูตรสัตวศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์

เห็นชอบ/รับรอง

(ผศ.ดร.เทียมพบ ก้านเหลือง)

อาจารย์ที่ปรึกษา

โครงการพิเศษนี้เป็นลิขสิทธิ์ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ จังหวัดชุมพร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพิเศษ

เรื่อง

เรื่อง การพัฒนาฟาร์มไก่ไข่สำหรับเกษตรกรรายย่อยไปสู่มาตรฐานฟาร์ม
Development of laying hen farm for small farmers to align with farm
standards

โดย

นายศุภกฤษณ์ จันวนา รหัสนักศึกษา 62204074

เสนอ

โครงการพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต
หลักสูตรสัตวศาสตร์ ภาควิชาเทคโนโลยีการเกษตร
ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ จังหวัดชุมพร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาฟาร์มไก่ไข่สำหรับเกษตรกรรายย่อยไปสู่มาตรฐานฟาร์ม (Development of laying hen farm for small farmers to align with farm standards)
โดย	นายศุภกฤษณ์ จันทนา
หลักสูตร	สัตวศาสตร์
สาขาวิชา	เทคโนโลยีการเกษตร
คณะ	วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผศ.ดร.เทียมพบ ก้านเหลือง

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงระบบการเลี้ยงไก่ไข่ให้เป็นไปตามแบบมาตรฐานจนได้ไข่ที่ถูกต้องลักษณะและเหมาะสมแก่ผู้บริโภค ในการตรวจประเมินมาตรฐานฟาร์มพบว่ามีข้อบกพร่องที่ต้องการแก้ไข 8 อย่าง ดังนี้ 1) ด้านองค์ประกอบฟาร์ม ไม่มีการแยกระหว่างพื้นที่เลี้ยงกับบ้านพัก 2) ด้านการจัดการฟาร์ม ไม่มีสถานที่เก็บอาหารที่แยกไม่เป็นสัดส่วน 3) ด้านบุคลากร ไม่มีสัตวแพทย์และสัตวบาลประจำฟาร์ม 4) ด้านสุขภาพสัตว์ ไม่มีบันทึกเวลาการเข้า-ออก ไม่มีการฆ่าเชื้อมือและรองเท้าของบุคคลที่จะเข้าเขตฟาร์มบริเวณทางเข้า ไม่มีการเปลี่ยนชุดและรองเท้าที่ฟาร์มจัดเตรียมไว้ มีการใช้ยานพาหนะที่ใช้ในฟาร์มและนอกฟาร์มไม่ใช้ร่วมกัน ไม่มีการแยกอุปกรณ์ที่ใช้ในแต่ละโรงเรือน ไม่มีการฆ่าเชื้อวัสดุอุปกรณ์เข้าออกฟาร์มและหลังใช้งาน ไม่มีการควบคุมสัตว์พาหนะนำเชื้อ ไม่มีสัตวแพทย์ผู้ดูแลการใช้ยาสัตว์และวัตถุดิบทรายที่ใช้ในฟาร์ม 5) ด้านสวัสดิภาพสัตว์ 6) ด้านการจัดการไก่รุ่น ไก่ระยะไข่และไก่ไข่ ไม่มีการควบคุมอุณหภูมิในการเก็บไข่ไก่ 7) ด้านสิ่งแวดล้อม มีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม 8) ด้านการบันทึกข้อมูล ไม่มีการใช้แอปพลิเคชันในการบันทึกข้อมูลภายในฟาร์ม

คำสำคัญ: มาตรฐานฟาร์ม, ไก่ไข่, ผลผลิต

ศุภกฤษณ์ จันทนา

ลายมือชื่อนักศึกษา

.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิยม

โครงการพิเศษนี้ประสบความสำเร็จลุล่วงได้รับความช่วยเหลือจาก ผศ.ดร.เทียมพวก้านเหลือ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้คำปรึกษาเป็นอย่างดี และให้ความรู้มาโดยตลอด ขอขอบคุณสุรินทร์ พาร์ม ที่เป็นแหล่งข้อมูลและให้ใช้สถานที่ในการทำโครงการพิเศษฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่คอยสนับสนุน และให้กำลังใจทางด้านการศึกษาตลอดจนเพื่อนๆ พี่ๆ ที่คอยให้ความช่วยเหลือในการทำโครงการพิเศษครั้งนี้จนสำเร็จไปได้ด้วยดี

นายศุภกฤษณ์ จันทนา
มิถุนายน 2566

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนิยม	ข
สารบัญ	ค
สารบัญภาพ	ง
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 ขอบเขตการศึกษา	2
1.4 ระยะเวลางานวิจัย	2
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
1.6 รายละเอียดสถานประกอบการ	2
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	3
2.1 แนวการปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร	3
2.2.1 องค์ประกอบของฟาร์ม	3
2.2.2 การจัดการฟาร์ม	3
2.2.3 บุคลากร	4
2.2.4 สุขภาพสัตว์	4
2.2.5 สวัสดิภาพสัตว์	5
2.2.6 การจัดการไก่อุ่น ไก่อระยะไข่และไข่ไก่	5
2.2.7 สิ่งแวดล้อม	5
2.2.8 การบันทึกข้อมูล	5
2.2 ประโยชน์ของการทำฟาร์มมาตรฐานไข่ไก่	6
2.3 สถานการณ์การผลิตไข่ไก่ในปัจจุบันของประเทศไทย	6
บทที่ 3 วิธีและขั้นตอนในการดำเนินงาน	7
3.1 แนวทางการศึกษา	7
3.2 ขั้นตอนการศึกษา	7
3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล	7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา	8
4.1 แนวทางการพัฒนาฟาร์มไก่ไข่ สู่ระบบมาตรฐานฟาร์ม	8
4.2 ผลการพัฒนาฟาร์มไก่ไข่สู่มาตรฐานฟาร์ม	11
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา	22
เอกสารอ้างอิง	23
ภาคผนวก	25

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 ป้ายหน้าฟาร์ม	2
4.1 โดยทั่วไปของฟาร์มไก่ไข่	8
4.2 ลักษณะภายในของโรงเรือนไก่ไข่	9
4.3 รูปแบบและสภาพการจัดการด้านอาหาร	9
4.4 การเก็บข้อมูลในสมุด	10
4.5 ทำเลที่ตั้งของสุรินทร์ฟาร์ม ปี 2566	11
4.6 แผนผังฟาร์ม สุรินทร์ฟาร์ม	12
4.7 ตำแหน่งอุปกรณ์ให้อาหารและน้ำ	12
4.8 เครื่องให้อาหารอัตโนมัติในโรงเรือนไก่ไข่	13
4.9 ระบบอีแวปและพัดลมดูดอากาศภายในโรงเรือน	13
4.10 กรงตับภายในโรงเรือนไก่ไข่และไก่อุ่น	14
4.11 โรงเรือนภายในฟาร์ม	14
4.12 อาหารสำหรับไก่ไข่และไก่อุ่น ยี่ห้อสุปรีมฟีดส์	15
4.13 ไซโลเก็บอาหารโรงเรือนไก่ไข่และกระสอบอาหารไก่อุ่น	16
4.14 สถานที่เก็บอาหาร	16
4.15 บ่อเก็บน้ำ	16
4.16 ปิดพักโรงเรือน	17
4.17 โรงเรือนไก่ป่วย	18
4.18 เครื่องแยกเบอร์ไข่ไก่และไข่ไก่โดนคัดแยกออก	19
4.19 สถานที่เก็บไข่ไก่	19
4.20 สายพานมูลไก่และบ่อเก็บมูลไก่	20
4.21 บ่อแก๊สและโรงไฟฟ้าก๊าซชีวภาพ	20
4.22 การบันทึกข้อมูล	20
ภาพผนวก ก	
1 ฉีดวัคซีน Coripravac Ah	25
2 ซ่อมกรงตับ	25
3 แยกเบอร์ไข่ไก่	26
4 โรยยา Doxycycline	26

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

ปัจจุบันไข่ไก่เป็นสินค้าเกษตรที่มีความต้องการเพิ่มมากขึ้นตามจำนวนประชากรในประเทศ การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในประเทศ ซึ่งส่งผลต่อการเพิ่มปริมาณความต้องการบริโภคไข่ไก่ ทำให้กระบวนการผลิตจำเป็นต้องคำนึงถึงสุขลักษณะที่ดีและรวมไปถึงความสะอาดและความปลอดภัยในการบริโภคสินค้า เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคในทุกๆ ขั้นตอนการผลิต โดยเริ่มตั้งแต่การเลี้ยงภายในฟาร์มจนถึงผู้บริโภค ทางกรมปศุสัตว์จึงได้ออกกฎระเบียบ กฎหมาย และรวมถึงมาตรฐานต่างๆ เพื่อให้ได้ไข่ไก่ที่ถูกต้องสุกสุกสะอาดและปลอดภัยต่อผู้บริโภค เช่น การจัดการฟาร์ม การจัดการด้านสุขภาพ และด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้การทำมาตรฐานฟาร์มยังสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกัน และการควบคุม เพื่อให้สินค้าเกษตรที่ผลิตได้มาตรฐานและความปลอดภัยเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค

ดังนั้นการปรับปรุงระบบการเลี้ยงไก่ไข่ให้เป็นไปตามรูปแบบมาตรฐานของกรมปศุสัตว์ โดยมีการเลี้ยงที่เหมาะสมจะเป็นการช่วยเพิ่มความมั่นใจให้กับผู้บริโภคและยังเป็นการอำนวยความสะดวกทางการค้าแก่ผู้ประกอบการฟาร์มเพื่อการส่งออกและเป็นการเพิ่มคุณภาพของไข่ไก่และไก่ไข่ได้อีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อการปรับปรุงระบบการเลี้ยงไก่ไข่ให้เป็นไปตามรูปแบบมาตรฐานของสุรินทร์ฟาร์ม

1.3 ขอบเขตการศึกษา

ทำการศึกษาสภาพและการพัฒนามาตรฐานฟาร์มไก่ไข่ตั้งแต่องค์ประกอบฟาร์ม อาหารสำหรับไก่ไข่ น้ำ การจัดการฟาร์ม สุขภาพสัตว์ การจัดการสิ่งแวดล้อม และการบันทึกข้อมูล

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ฟาร์มได้รับการรับรองเป็นมาตรฐานจากกรมปศุสัตว์และเป็นแนวทางหรือต้นแบบให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่รายย่อย

1.5 รายละเอียดสถานประกอบการ

ชื่อและสถานที่ตั้งของสถานประกอบการ

สุรินทร์ฟาร์มตั้งอยู่บ้านเลขที่ 79 หมู่ 10 ตำบลนากระตาม อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร 86140 พื้นที่ของฟาร์มมีทั้งหมด 30 ไร่ โดยจะประกอบไปด้วยพื้นที่ที่อยู่อาศัยทั้งหมด 3 ไร่ พื้นที่บ่อแก๊สผลิตไฟฟ้าสำรองทั้งหมด 2 ไร่ พื้นที่โรงผลิตขวดน้ำ 1 ไร่ สถานที่เก็บไข่ไก่ และพื้นที่ในการเลี้ยงไก่ไข่ทั้งหมด 24 ไร่ โดยมีการแยกตามโรงเรือน ได้แก่ โรงเรือนไก่รุ่น โรงเรือนไข่ไก่ โรงเรือนไก่ป่วย ซึ่งมีจำนวนไก่ 88,000 ตัว โดยมีไก่อายุไข่จำนวน 80,000 ตัว ไก่อรุ่น 8,000 ตัว

ภาพที่ 1.1 ป้ายหน้าฟาร์ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวการปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่ไข่ (สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, 2562)

2.2.1 องค์ประกอบภายในฟาร์ม

2.2.1.1 สถานที่ตั้ง

2.2.1.1.1 พื้นที่ฟาร์มตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เสี่ยงจากสารปนเปื้อนของอันตรายทางเคมีและชีวภาพ

2.2.1.2 ผังและลักษณะฟาร์ม

2.2.1.2.1 ขนาดของฟาร์มมีพื้นที่เหมาะสม และไม่หนาแน่นจนเกินไป

2.2.1.2.2 มีการวางผังฟาร์มที่เหมาะสม ถูกสุขลักษณะและสุขอนามัยสัตว์และมีการแยกพื้นที่เป็นส่วน

2.2.1.2.3 มีสถานที่เก็บรวบรวมไข่ไก่ก่อนเคลื่อนย้ายออกนอกฟาร์ม

2.2.1.3 โรงเรือน

2.2.1.3.1 มีการวางผังที่แสดงตำแหน่งอุปกรณ์ซึ่งเอื้อต่อการเลี้ยงไก่ไข่

2.2.1.3.2 มีพื้นที่เพียงพอในการเลี้ยงไก่ไข่โดยคำนึงถึงหลักสวัสดิภาพสัตว์

2.2.1.3.3 มีความแข็งแรง ถูกสุขลักษณะ ระบายอากาศได้ดี ง่ายต่อการบำรุงรักษา ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อ รวมทั้งมีลักษณะวัสดุรองพื้นการวางไข่และการเก็บไข่

2.2.2 การจัดการฟาร์ม

2.2.2.1 คู่มือการจัดการฟาร์ม

2.2.2.1.1 มีคู่มือการจัดการฟาร์มที่แสดงรายละเอียดการปฏิบัติงานที่สำคัญภายในฟาร์ม ได้แก่ ระบบการเลี้ยง การจัดการอาหารและน้ำ การจัดการด้านสุขภาพ

2.2.2.2 การจัดการอาหารและน้ำที่ใช้เลี้ยงไก่

2.2.2.2.1 อาหารไก่ไข่สำเร็จรูปและหัวอาหารสัตว์ต้องมีคุณภาพและมาตรฐานตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์

2.2.2.2.2 ห้ามใช้สารต้องห้ามที่เป็นอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์

2.2.2.2.3 ตรวจสอบคุณภาพอาหารไก่ไข่เบื้องต้น และเก็บตัวอย่างเพื่อใช้วิเคราะห์กรณีมีปัญหา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.2.2.4 มีสถานที่เก็บอาหารไก่ไข่โดยแยกออกจากโรงเรือน และเก็บอาหารในสภาพที่ป้องกันการเสื่อมสภาพและสิ่งปนเปื้อน

2.2.2.2.5 มีการจัดการด้านอาหารและน้ำ ให้ไก่ไข่ทุกตัวได้อย่างพอดี

2.2.2.2.6 น้ำที่ใส่เลี้ยงไก่ไข่ต้องสะอาดและมีผลตรวจวิเคราะห์คุณภาพ

2.2.2.3 การจัดการโรงเรือนและอุปกรณ์

2.2.2.3.1 โรงเรือน อุปกรณ์ และบริเวณโดยรอบโรงเรือนต้องสะอาด

2.2.2.3.2 มีการทำความสะอาด ซ้ำเชื้อโรงเรือน และอุปกรณ์ หลังจากย้ายไก่ไข่รุ่นเก่าออก และปิดพักโรงเรือนในระยะเวลาที่เพียงพอต่อการตัดวงจรเชื้อโรคไม่ให้สะสมในโรงเรือน

2.2.2.3.3 ภาชนะเก็บไข่ เช่น ถาดไข่ เหมาะสมและถูกสุขลักษณะ

2.2.2.3.4 มีการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อภาชนะเก็บไข่ ก่อนการนำไปและหลังใช้งานทุกครั้ง

2.2.3 บุคลากร

2.2.3.1 มีการจัดแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรอย่างชัดเจน

2.2.3.2 มีบุคลากรผู้เลี้ยงไก่ไข่ สัตวบาลหรือบุคลากรที่ได้รับการอบรมหลักสูตรด้านสัตวบาลเป็นผู้ควบคุมดูแลการเลี้ยงไก่ไข่ และสัตวแพทย์ที่ได้รับรองเป็นสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก จำนวนพอเหมาะกับจำนวนไก่ไข่เลี้ยง

2.2.3.3 บุคลากรที่ทำหน้าที่เลี้ยงไก่ไข่ต้องมีความรู้ โดยได้รับการฝึกอบรมหรือการฝึกอบรมในขณะปฏิบัติงาน (Work shop) ในการเลี้ยงไก่ไข่

2.2.3.4 มีการดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลที่ดีเพื่อการป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนและแพร่เชื้อ

2.2.4 สุขภาพสัตว์

2.2.4.1 การป้องกันและควบคุมโรค

2.2.4.1.1 มีหลักฐานหรือเอกสารระบุแหล่งที่มาของไก่ไข่

2.2.4.1.2 มีมาตรการป้องกัน ควบคุม และกำจัดเชื้อโรคเข้าสู่ฟาร์มจากบุคคล ยานพาหนะ วัสดุและอุปกรณ์ รวมทั้งสัตว์พาหนะนำเชื้อ

2.2.4.1.3 มีแผนเฝ้าระวังและป้องกันโรคโดยสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม

2.2.4.1.4 ตรวจสอบติดตามสุขภาพไก่ไข่ประจำวัน และมีการจัดการซากสัตว์ที่เหมาะสม

2.2.4.1.5 กรณีเกิดโรคระบาดหรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาดให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

2.2.4.2 การบำบัดรักษาโรค

2.2.4.2.1 การรักษาโรคสัตว์ ต้องอยู่ภายใต้ความดูแลของสัตวแพทย์ โดยปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพสัตวแพทย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.5 สวัสดิภาพสัตว์

2.2.5.1 ดูแลไก่ไข่ให้มีความเป็นอยู่ตามหลักสวัสดิภาพสัตว์

2.2.6 การจัดการไก่อุ่น ไก่อระยะไข่และไข่ไก่

2.2.6.1 สุ่มตรวจสอบสุขภาพ ขนาดและน้ำหนักไก่

2.2.6.1.1 คัดแยกไก่ไข่ที่มีลักษณะผิดปกติ ไม่สมบูรณ์ มีขนาดและน้ำหนักไม่ใกล้เคียงกับรุ่นหรือไม่เหมาะสมต่อการให้ผลผลิตออก

2.2.6.2 ไข่ไก่

2.2.6.2.1 เก็บไข่และคัดแยกไข่ที่ผิดปกติ มีรอยร้าวหรือแตกออก และคัดแยกไข่ที่สกปรกมีมูลไก่ติด เพื่อแยกทำความสะอาด

2.2.6.2.2 เก็บรักษาไข่ไก่ไว้ในพื้นที่ที่มีอากาศถ่ายเทได้สะดวกหรือที่มีการควบคุมอุณหภูมิ

2.2.6.2.3 การขนส่งไข่ใช้พาหนะที่สะอาด ระบายอากาศได้ดีหรือควบคุมอุณหภูมิได้

2.2.7 สิ่งแวดล้อม

2.2.7.1 กำจัดขยะ น้ำเสีย ของเสีย โดยวิธีที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้แหล่งของกลิ่นและเชื้อโรค

2.2.7.2 ป้องกันการฟุ้งกระจายของวัสดุรองพื้นหลังการย้ายไก่ไข่ออกจากฟาร์ม

2.2.8 การบันทึกข้อมูล

2.2.8.1 ให้บันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานในขั้นตอนที่สำคัญที่มีผลต่อสุขภาพ การควบคุมโรคและผลิตผล

2.2.8.2 ให้เก็บรักษาบันทึกข้อมูลเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 3 ปี

2.2 ประโยชน์ของการทำฟาร์มมาตรฐานไก่ไข่

ประโยชน์ที่ได้จากการปรับปรุงแก้ไขคุณภาพของฟาร์มและผลผลิตที่ได้รับมาตรฐานฟาร์ม ซึ่งจะส่งผลให้สินค้าสามารถแข่งขันได้ในตลาดภายในประเทศ และต่างประเทศ และยังเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค และยังคงคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่ปล่อยน้ำเสียลงแหล่งน้ำสาธารณะ ไม่ส่งกลิ่นเหม็นให้เดือดร้อน (ศราวุฒิ, 2550)

2.3 สถานการณ์การผลิตไข่ไก่ในปัจจุบันของประเทศไทย

ณ ปัจจุบัน สถานการณ์การผลิตไข่ไก่ที่ผลิตภายในประเทศ มีปริมาณที่เพียงพอต่อจำนวนประชากรในประเทศ และราคาปรับตัวสูงขึ้นตามตลาด โดยในปี 2565 ที่ผ่านมามีต้นทุนในการผลิตของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีการปรับตัวที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีสาเหตุได้จากวัตถุดิบอาหารสัตว์ 70% ของต้นทุนการผลิตไข่ไก่ ในขณะที่ราคาไข่ไก่หน้าฟาร์มตั้งแต่เดือนมกราคมถึงสิงหาคม 2565 มีราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 2.97 บาทต่อฟอง และยังมีแนวโน้มที่จะปรับตัวสูงขึ้น (กรมปศุสัตว์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2565)

บทที่ 3 วิธีและขั้นตอนในการดำเนิน

แนวทางการศึกษา

ศึกษาค้นคว้าในเว็บไซต์ต่างๆ หรือเอกสารจากสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เกี่ยวกับเรื่องแนวทางปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่ไข่ ซึ่งมีเนื้อหาดังต่อไปนี้

- องค์ประกอบฟาร์ม
- การจัดการฟาร์ม
- บุคลากร
- สุขภาพสัตว์
- สวัสดิภาพสัตว์
- การจัดการไก่อุ่น ไก่อระยะไข่และไข่ไก่
- สิ่งแวดล้อม
- การบันทึกข้อมูล

ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของฟาร์ม เก็บรวบรวมข้อมูลและแนวทางการแก้ไข้ปัญหา ปรับปรุง และพัฒนาฟาร์มให้สอดคล้องกับมาตรฐานฟาร์ม

ขั้นตอนการศึกษา

1. เก็บข้อมูลพื้นฐานของฟาร์ม
2. การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการถึงแนวทางแก้ไข้
3. การถ่ายรูป
4. การศึกษาสถานภาพในแต่ละประเด็น
5. รวบรวมและเรียบเรียงแนวทางในการพัฒนา
6. สรุปผลการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

รวบรวมข้อมูล นำข้อมูลทั้งหมดมาเรียบเรียงและสรุปผลการศึกษา

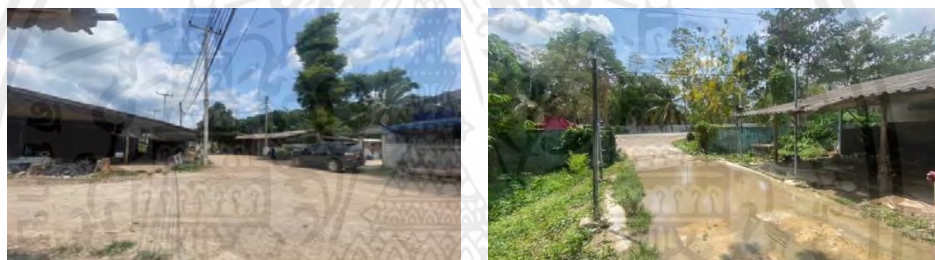
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4 ผลการศึกษา

4.1 แนวทางการพัฒนาฟาร์มไก่ไข่ (สุรินทร์ฟาร์ม) สู่อุตสาหกรรมฟาร์ม

4.1.1 ลักษณะของฟาร์ม

สถานะปัจจุบัน : ไม่มีประตูบริเวณทางเข้า-ออก ไม่มีการแยกระหว่างพื้นที่เลี้ยงสัตว์กับบ้านพักอาศัย
 แนวทางการพัฒนา : จัดทำประตูบริเวณทางเข้า-ออกของฟาร์มให้เรียบร้อยและจัดทำรั้วล้อมรอบ เพื่อแยกบริเวณพื้นที่เลี้ยงสัตว์กับบ้านพักอาศัย
 การพัฒนา : ยังไม่ได้รับการแก้ไข

ภาพที่ 4.1 โดยทั่วไปของฟาร์มไก่ไข่

4.1.2 ลักษณะของโรงเรือน

สถานะปัจจุบัน : อุปกรณ์ในโรงเรือนไก่รุ่นมีการใช้งานครบถ้วน ทำให้เสื่อมสภาพ และมีปัญหา ไก่หลุดออกจากกรงได้
 แนวทางการพัฒนา : ให้มีการเดินตรวจเช็คกรงอยู่เป็นประจำ ถ้าตรวจพบเห็นให้รีบซ่อมเพื่อไม่ให้ ไก่หลุดออกจากกรงได้
 การพัฒนา : มีการแก้ไขโดยการเดินตรวจเช็คกรงเป็นรายสัปดาห์ในแต่ละโรงเรือน และทำการซ่อม โดยทันที

ภาพที่ 4.2 ลักษณะภายในของโรงเรือนไก่ไข่

4.1.3 การจัดการด้านอาหาร

สถานะปัจจุบัน : สถานที่เก็บอาหารไก่รุ่นและไก่ไข่เป็นแบบเปิด อาจทำให้มีแมลง สัตว์พาหะ และอาหารมีความชื้น ไม่สะอาด และเสื่อมสภาพลงได้

แนวทางในการพัฒนา : จัดสถานที่เก็บอาหารให้เป็นแบบปิด เพื่อป้องกันแมลง สัตว์พาหะ และป้องกันความชื้นและการเสื่อมสภาพของอาหาร

การพัฒนา : ยังไม่ได้รับการปรับปรุง

ภาพที่ 4.3 รูปแบบและสภาพการจัดการด้านอาหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.4 การจัดการด้านบุคลากร

สถานะปัจจุบัน : ไม่มีบุคลากรสัตวบาลประจำฟาร์ม

แนวทางในการพัฒนา : ให้มีผู้ควบคุมและดูแลการเลี้ยงไก่ไข่ที่จบการศึกษาทางสัตวบาลหรือสัตวศาสตร์ โดยสัตวบาล 1 คน สามารถดูแลไก่ไม่เกิน 1,000,000 ตัว

การพัฒนา : ยังไม่ได้รับการแก้ไข

4.1.5 สุขภาพสัตว์

สถานะปัจจุบัน : มีป้อน้ำยาฆ่าเชื้อล้อยานพาหนะ และการพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อยานพาหนะ บริเวณทางเข้าฟาร์ม ไม่มีการบันทึกการเข้า-ออก ของยานพาหนะและบุคคลเข้า-ออกฟาร์ม

แนวทางในการพัฒนา : จัดทำบันทึกการเข้า-ออกฟาร์ม ทั้งยานพาหนะและบุคคลเข้า-ออก โดยมีข้อมูล ประกอบด้วย วัน/เดือน/ปี ชื่อ-สกุล ทะเบียนรถ เวลาเข้า-ออก และวัตถุประสงค์ในการเข้า-ออกฟาร์ม

การพัฒนา : ยังไม่ได้รับการแก้ไข

4.1.6 การบันทึกข้อมูล

สถานะปัจจุบัน : มีการเก็บข้อมูลทั้งหมดลงในสมุดจดบันทึก ข้อมูลประกอบไปด้วย เช่น วันที่ ตั้ง-แผงรวมฟอง ไข่แตก อาหาร ไข่ตาย จำนวนไข่ และยา+วัคซีน ซึ่งมีการบันทึกข้อมูลเป็นรายวัน

แนวทางในการพัฒนา : จัดทำให้มีการบันทึกข้อมูลให้มีความชัดเจน สามารถค้นหาได้ง่ายและง่ายต่อการใช้งาน เช่น การใช้แอปพลิเคชันในการบันทึกข้อมูล

การพัฒนา : ยังไม่ได้รับการแก้ไข

ภาพที่ 4.4 การเก็บข้อมูลในสมุด

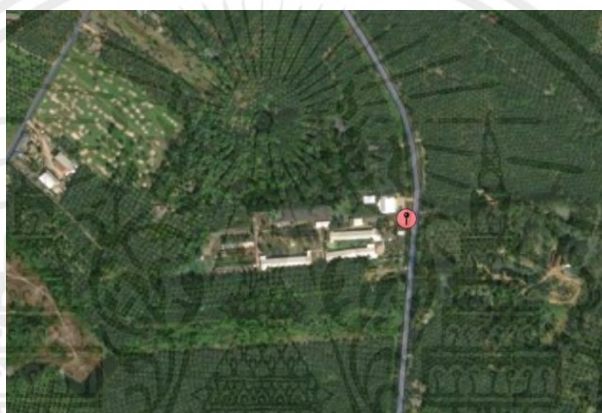
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 ผลการพัฒนาฟาร์มไก่ไข่ (สุรินทร์ฟาร์ม) สู่ระบบมาตรฐานฟาร์มในการแก้ไขสถานะปัจจุบัน และส่วนต่างๆตามหลักเกณฑ์การตรวจประเมินมาตรฐานสินค้าเกษตร

4.2.1 องค์ประกอบฟาร์ม

4.2.1.1 ทำเลที่ตั้งของฟาร์ม

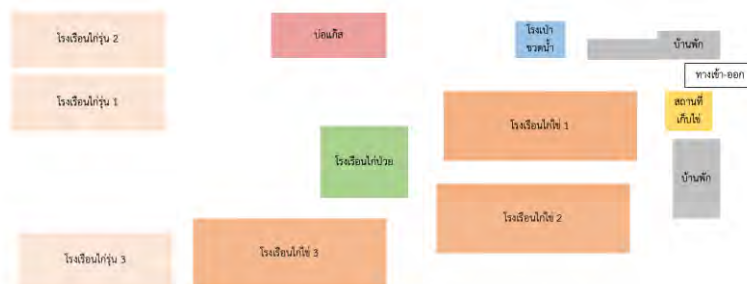
สุรินทร์ฟาร์ม ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเลี้ยงไก่ไข่ โดยมีการคมนาคมที่สะดวกต่อการขนส่งไก่ไข่ อาหาร และอุปกรณ์ต่างๆ อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนจากอันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ มีแหล่งน้ำเพียงพอ อยู่ใกล้ลำธารและอยู่ห่างแหล่งชุมชน

ภาพที่ 4.5 ทำเลที่ตั้งของสุรินทร์ฟาร์ม ปี 2566

4.2.1.2 ผังและลักษณะของฟาร์ม

พื้นที่ของฟาร์มมีขนาด 30 ไร่ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ๆ คือ ที่อยู่อาศัย พื้นที่การเลี้ยงสัตว์ และโรงงานผลิตน้ำดื่ม โดยมีพื้นที่เลี้ยงสัตว์แบ่งเป็นสัดส่วนได้แก่ โรงเรือนไก่รุ่น โรงเรือนไก่ระยะไข่ โรงเรือนไก่ป่วย โรงเก็บไข่ไก่เพื่อจำหน่าย บ่อพักน้ำเสีย และแหล่งสำรองน้ำ พื้นที่ในฟาร์มเพียงพอในการขนส่งวัตถุดิบต่างๆ ได้สะดวก มีการแยกเป็นสัดส่วนที่ชัดเจน ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพไก่

ภาพที่ 4.6 แผนผังฟาร์ม สุรินทร์ฟาร์ม

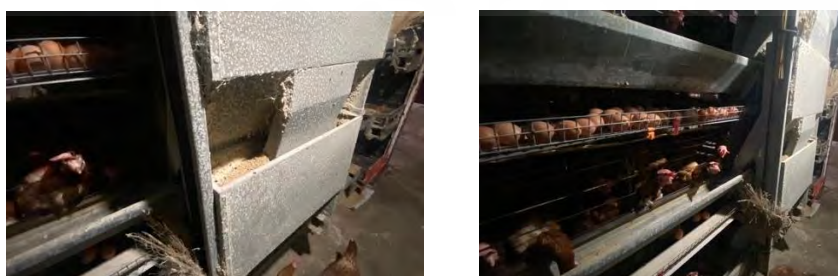
4.2.1.3 โรงเรือน

4.2.1.3.1 โรงเรือนไก่รุ่น มีการวางผังตำแหน่งอุปกรณ์ให้อาหารและน้ำ ซึ่งเอื้อต่อการเข้าถึงของไก่ โดยมีการให้อาหารแบ่งเป็น 3 รอบต่อวัน รอบ 6 โมงเช้า รอบ 10 โมง และรอบบ่ายโมง โดยพนักงานเป็นคนให้อาหาร

ภาพที่ 4.7 ตำแหน่งอุปกรณ์ให้อาหารและน้ำ

4.2.1.3.2 โรงเรือนไก่ไข่ มีการใช้เครื่องให้อาหารอัตโนมัติและน้ำซึ่งเอื้อต่อการเข้าถึงของไก่ โดยมีการให้อาหารแบ่งเป็น 3 รอบต่อวัน รอบ 6 โมงเช้า รอบ 10 โมง และรอบบ่ายโมง

ภาพที่ 4.8 เครื่องให้อาหารอัตโนมัติในโรงเรือนไก่ไข่

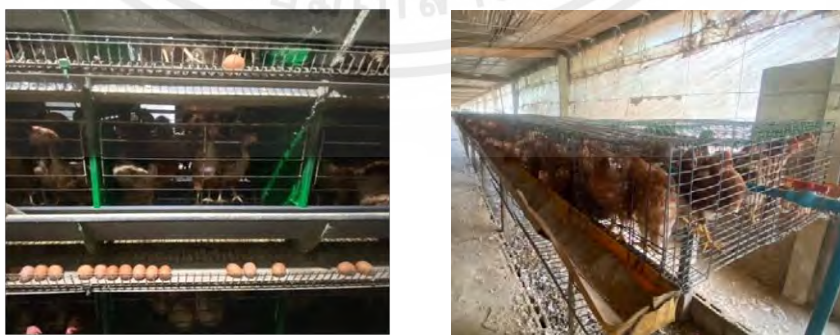
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.1.3.3 การทำงานของระบบอีแวป (Evaporative cooling System) ภายในโรงเรือนไก่ไข่ มีตัวเซ็นเซอร์ จำนวน 10 ตัว และจำนวน 6 ตัวต่อโรงเรือนไก่รุ่น เพื่อวัดอุณหภูมิภายในโรงเรือน หากอุณหภูมิภายในโรงเรือนประมาณ 34 องศาเซลเซียส ระบบจะเปิดใช้งานอัตโนมัติ โดยจะดูดน้ำจากบ่อเก็บมาใช้ในระบบ โดยระบบอีแวปจะช่วยลดอุณหภูมิได้ถึง 6-7 องศาเซลเซียส ภายในโรงเรือนจะมีอุณหภูมิที่ 28-29 องศาเซลเซียส และความชื้น 80% ซึ่งน้ำจะไหลจากทางด้านบนลงมาด้านล่างตามแผ่นคูลลิ่งแพดเมื่ออากาศจากด้านนอกโรงเรือนที่ร้อนและแห้ง จะถูกพัดลมดูดอากาศที่ติดอยู่หลังโรงเรือนดูดอากาศภายนอกเข้ามา ผ่านเข้ามาในแผ่นคูลลิ่งแพด น้ำที่ซึมซับอยู่บนเยื่อกระดาษที่เป็นวัสดุในแผ่นคูลลิ่งแพด (Cooling pad) จะทำการดูดซับความร้อนในอากาศและระเหยความร้อนออกไป จึงทำให้อากาศที่ชื้นและเย็นจะถูกนำเข้าไปในโรงเรือน หลังจากที่ได้ผสมกับอากาศภายในที่ร้อน จะถูกพัดลมดูดอากาศจากท้ายโรงเรือน ในขณะเดียวกันช่วงทำความสะอาด สิ่งสกปรกและฝุ่นละอองต่างๆ จากภายนอกถูกกำจัดไม่ให้เข้าไปด้วย อากาศภายในเป็นอากาศที่บริสุทธิ์

ภาพที่ 4.9 ระบบอีแวปและพัดลมดูดอากาศภายในโรงเรือน

4.2.1.3.4 โรงเรือนที่สุรินทร์ฟาร์มมีการเลี้ยงไก่ไข่และไก่รุ่นแบบกรงตับ โดยกรงตับในโรงเรือนไก่ไข่ใช้กรงขนาด 60x60 ซม./ไก่ไข่ 8 ตัว และโรงเรือนไก่รุ่นใช้กรงขนาด 40x45 ซม./ไก่รุ่น 4 ตัว

ภาพที่ 4.10 กรงตับภายในโรงเรือนไก่ไข่และไก่รุ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.1.3.5 โรงเรือนสร้างด้วยเหล็ก ปูนซีเมนต์ และไม้ เป็นวัสดุที่คงทน แข็งแรง ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อพนักงาน และง่ายต่อการทำความสะอาด บำรุงรักษา และมีระบบระบายอากาศที่ดี โดยโรงเรือนที่ 1, 2, 3 เป็นโรงเรือนไก่ไข่ มีขนาด 4 ไร่แต่ละโรงเรือน โรงเรือนที่ 4, 5, 6 เป็นโรงเรือนไก่รุ่น มีขนาด 3 1/2 ไร่แต่ละโรงเรือน และโรงเรือนที่ 7 เป็นโรงเรือนไก่ป่วย มีขนาด 1 1/2 ไร่

(ก) โรงเรือนที่ 1

(ข) โรงเรือนที่ 2

(ค) โรงเรือนที่ 3

(ง) โรงเรือนที่ 4

(จ) โรงเรือนที่ 5

(ฉ) โรงเรือนที่ 6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(ข) โรงเรือนที่ 7

ภาพที่ 4.11 โรงเรือนภายในฟาร์ม

4.2.2. การจัดการฟาร์ม

4.2.2.1 ทางสุรินทร์ฟาร์มใช้อาหารสำเร็จรูปในการเลี้ยงไก่ไข่ อาหารสำหรับไก่ไข่ เป็นไปตามกฎหมายอาหารสัตว์ และอาหารที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่ที่มีความเหมาะสมกับความต้องการทางโภชนาการในแต่ละอายุไก่ โดยใช้ยี่ห้อสุปริมฟีดส์ทั้งไก่ไข่และไก่รุ่น โดยไก่ไข่ที่อายุเกิน 20 สัปดาห์ ใช้สูตรสุปริมฟีดส์ 882 ไก่ไข่ และไก่รุ่นที่อายุเกิน 12-20 สัปดาห์ ใช้สูตรสุปริมฟีดส์ 873 ไก่ไข่ รุ่น 2

ภาพที่ 4.12 อาหารสำหรับไก่ไข่และไก่รุ่น ยี่ห้อสุปริมฟีดส์

4.2.2.1.1 มีการซื้ออาหารเป็นรายสัปดาห์ โดยไก่ไข่ จะซื้ออาหาร 2 รถบรรทุกอาหารต่อสัปดาห์และดูเข้าไปเก็บไว้ในไซโล ส่วนโรงเรือนไก่รุ่นและโรงเรือนไก่ปว้ย ซื้ออาหารกระสอบรายสัปดาห์ละ 300 กระสอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.13 ซิโลเก็บอาหารโรงเรือนไก่ไข่และกระสอบอาหารไก่รุ่น

4.2.2.1.2 มีสถานที่เก็บอาหารเป็นสัดส่วนรองพื้นด้วยพื้นพาลेट เพื่อป้องกันไม่ให้กระสอบอาหารสัมผัสกับพื้นซึ่งอาจจะทำให้เกิดความชื้นได้

ภาพที่ 4.14 สถานที่เก็บอาหาร

4.2.2.1.3 น้ำใช้สำหรับไก่ไข่เป็นบ่อเก็บน้ำมีขนาด 45x125x5 ซึ่งน้ำมาจากน้ำฝน และตาน้ำ ซึ่งมีปริมาณเพียงพอต่อทุกโรงเรือนในฟาร์ม

ภาพที่ 4.15 บ่อเก็บน้ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.2.2 การทำความสะอาดและบำรุงรักษา โรงเรือน อุปกรณ์ และบริเวณรอบๆ มีการทำความสะอาดอยู่เสมอ มีการซ่อมแซมบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย

4.2.2.2.1 มีการพักโรงเรือนหลังจากย้ายไก่รุ่นเก่าออก ซึ่งการทำความสะอาดและฆ่าเชื้ออุปกรณ์และโรงเรือน โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- เก็บอุปกรณ์ที่สามารถขนย้ายได้ออกจากโรงเรือน
- ขนย้ายมูลไก่หรือวัสดุรองพื้นออก
- ตัดหญ้าบริเวณรอบโรงเรือน
- ปิดกวางดหยาไยและฝุ่นละอองออกให้หมด แล้วฉีดล้างทำความสะอาดด้วยน้ำเปล่า ตั้งแต่ อุปกรณ์ กรงตับ ผ้าม่าน และโรงเรือนทั้งภายในและภายนอก
- พ่นยากำจัดแมลง โดยใช้ยาในกลุ่มเพอร์เมทริน ในอัตราส่วน 1 ลิตรต่อน้ำ 250 ลิตร ฉีดพ่นทั้งภายในและภายนอก
- ท่อนิปเปิ้ล ฆ่าเชื้อภายในท่อโดยใช้ไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ในอัตราส่วน 1 ลิตร ต่อน้ำ 100 ลิตร แช่ทิ้งไว้ 4 ชั่วโมง แล้วเปิดวาล์วไล่ น้ำทิ้ง
- ใช้น้ำยาออมนิไซด์ อัตราส่วน 1 ลิตรต่อน้ำ 150 ลิตรฉีดพ่นให้ทั่วทั้งภายในและภายนอกโรงเรือน
- ปิดประตูและผ้าม่าน เพื่อพักเฝ้า 2 สัปดาห์-1 เดือน เพื่อตัดวงจรเชื้อโรค และแบคทีเรียภายในโรงเรือน ก่อนนำไก่ชุดใหม่เข้ามา

ภาพที่ 4.16 ปิดพักโรงเรือน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.3 สุขภาพสัตว์

4.2.3.1 การป้องกันและควบคุมโรค

4.2.3.1.1 มีการเดินตรวจติดตามสุขภาพไก่ไข่เป็นประจำทุกสัปดาห์ หากไก่ป่วย บาดเจ็บ จะทำการแยกออกมาดูแลรักษาอย่างเหมาะสม เพื่อป้องกันการแพร่กระจายโรคที่อาจติดต่อไปยังไก่ตัวอื่นได้

4.2.3.1.2 หากไก่ตายภายในฟาร์ม ทางฟาร์มจะทำการฝังห่างจากโรงเรือน ซึ่งเป็นพื้นที่สำหรับกำจัดซากและมีการฆ่าเชื้อโรคโดยการโรยปูนขาว เพื่อลดการแพร่กระจายของเชื้อโรค

4.2.4 สวัสดิภาพสัตว์

4.2.4.1 กรณีมีการเคลื่อนย้ายไก่ไข่ที่มีการคัดแยกไก่ที่มีผิดปกติ ไม่สมบูรณ์ ขนาดและน้ำหนักไม่ใกล้เคียงกับรุ่น จะมีการเคลื่อนย้ายไก่ไปยังโรงเรือนไก่ป่วยอย่างระมัดระวังด้วยการจับไก่ใส่กล่องขนาด 57x77x27 ซม. สามารถบรรจุไก่ได้ 8-10 ตัว เพื่อไม่ให้ไก่ได้รับบาดเจ็บจากการเคลื่อนย้าย

4.2.5 การจัดการไก่รุ่น ไก่ระยะไข่และไข่ไก่

4.2.5.1 ไก่รุ่นและไก่ระยะไข่ มีการคัดแยกไก่ที่มีลักษณะผิดปกติ เช่น เบื่ออาหาร ท้องเสีย มีน้ำมูก ไอ จาม หน้าบวม ตาและ ตาบอด เดินขาลาก ทรงตัวไม่ปกติ และเชื่องซึม ขนาดที่ไม่ใกล้เคียงกับรุ่น จะทำการแยกออกมาเป็นการเฉพาะในโรงเรือนไก่ป่วย

ภาพที่ 4.17 โรงเรือนไก่ป่วย

4.2.5.2 การคัดแยกไข่ไก่โดยจะมีสายพานลำเลียงไข่ไก่ภายในโรงเรือนออกมาคัดแยกภายนอกฟาร์มโดยลำดับแรกจะคัดแยกไข่ผิดปกติ มีรอยร้าวหรือแตกออก และคัดแยกไข่สกปรกมีมูลไก่ติด เพื่อแยกทำความสะอาด ส่วนไข่ที่ปกติจะมีเครื่องแยกขนาดเบอร์ไข่ โดยเบอร์ไข่มีตั้งแต่เบอร์ 0, 1, 2, 3, 4, 5 หรือเล็กกลกว่านั้น แต่ละเบอร์จะมีน้ำหนักที่ไม่เท่ากัน โดย

ไข่เบอร์ 0 มีน้ำหนัก 70 กรัมขึ้นไป

ไข่เบอร์ 1 มีน้ำหนัก 65-69 กรัม

ไข่เบอร์ 2 มีน้ำหนัก 60-64 กรัม

ไข่เบอร์ 3 มีน้ำหนัก 55-59 กรัม

ไข่เบอร์ 4 มีน้ำหนัก 50-54 กรัม

ไข่เบอร์ 5 มีน้ำหนัก 49 กรัมลงไป

ภาพที่ 4.18 เครื่องแยกเบอร์ไข่ไก่และไข่ไก่โดนคัดแยกออก

4.2.5.3 มีสถานที่เก็บไข่ไก่ที่มีการระบายอากาศที่ดี ซึ่งมีการใช้พัดลมในการระบายอากาศภายในสถานที่เก็บไข่ไก่ เพื่อลดอุณหภูมิภายในสถานที่เก็บไข่ไก่ และรักษาคุณภาพไข่ไก่ไม่ให้เสื่อมสภาพ

ภาพที่ 4.19 สถานที่เก็บไข่ไก่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.6 สิ่งแวดล้อม

4.2.6.1 มีการจัดการมูลไก่ ด้วยระบบสายพานมูลไก่ โดยจะหมุนสายพานมูลไก่ไปรอบๆ ล้อ หมุนมูลจะตกลงบนสายพานขวางที่นำมูลไก่ออกจากโรงเรือน ไปยังบ่อเก็บมูลไก่ที่อยู่ด้านนอก

ภาพที่ 4.20 สายพานมูลไก่และบ่อเก็บมูลไก่

4.2.6.2 ใช้รถขนมูลไก่จากบ่อเก็บมูลไก่ไปไว้ในบ่อแก๊ส เพื่อไปผลิตพลังงานสำรองภายในฟาร์ม

ภาพที่ 4.21 บ่อแก๊สและโรงไฟฟ้าก๊าซชีวภาพ

4.2.6.3 ขยะภายในฟาร์มจะมีการแยกประเภทในการจัดการ โดยขยะประเภทเหล็ก เช่น กรง ตับ ที่ไม่สามารถใช้การได้แล้ว จะทำการขายให้คนรับซื้อของเก่า และส่วนที่เป็นพลาสติก จัดการโดยการเผาบริเวณท้ายฟาร์ม

4.2.7 การบันทึกข้อมูล

4.2.7.1 มีการเก็บข้อมูลข้อมูลด้านการผลิต เช่น วันที่ ตั้-แวง รวมฟอง ไข่แตก อาหาร ไข่ ตาย จำนวนไข่ และยา+วัคซีน ซึ่งมีการบันทึกข้อมูลเป็นรายวัน

ภาพที่ 4.22 การบันทึกข้อมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาในครั้งนี้สรุปได้ว่าในการประเมินสถานภาพมาตรฐานฟาร์มไก่ไข่ พบว่าสถานะปัจจุบันที่ต้องแก้ไข 7 ด้าน ทางฟาร์มจึงได้แก้ไขและพัฒนาตามเกณฑ์มาตรฐานฟาร์มดังกล่าว ดังนี้ 1) ลักษณะของฟาร์มยังไม่ได้รับการแก้ไข 2) ลักษณะโรงเรือน มีการแก้ไขโดยการเดินตรวจเช็คกรงเป็นรายสัปดาห์ในแต่ละโรงเรือน และทำการซ่อมโดยทันที 3) การจัดการด้านอาหาร ยังไม่ได้รับการแก้ไข 4) การจัดการด้านบุคลากร ยังไม่ได้รับการแก้ไข 5) สุขภาพสัตว์ ยังไม่ได้รับการแก้ไข 6) การจัดการไก่อุ่น ไก่อะยะไข่และไข่ไก่ ยังไม่ได้รับการแก้ไข 7) การบันทึกข้อมูล ยังไม่ได้รับการแก้ไข

จากการพัฒนามาตรฐานฟาร์มผู้ประกอบการเล็งเห็นว่าการจัดทำมาตรฐานฟาร์มส่งผลไปในทางที่ดีสอดคล้องกับสวัสดิภาพสัตว์และความต้องการของผู้บริโภค แต่ต้องใช้งบและบุคลากรในการพัฒนาฟาร์มที่สูงเกินไป

เอกสารอ้างอิง

กรมปศุสัตว์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. กรมปศุสัตว์แจงเหตุไข่ไก่ปรับขึ้นราคา ไข่ไก่มีเพียงพอต่อการบริโภค. แหล่งที่มา : <https://dld.go.th/th/images/stories/hotissue/2565.pdf>, 9 มิถุนายน 2566.

ศราวุฒิ นามวงษ์. 2550. ผลจากการกำหนดมาตรฐานฟาร์มไก่ไข่ที่มีต่อสมาชิกสหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่ เชียงใหม่-ลำพูน จำกัด. ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

สำนักงานมาตรฐานสินค้าและอาหารแห่งชาติกระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2562. การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่ไข่. http://GAP_Layer_FarmG_2562.pdf, 18 เมษายน 2566.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก
ภาพการทำงาน

ภาพผนวกที่ ก1 ฉีดวัคซีน Coripravac Ah

ภาคผนวกที่ ก2 ซ่อมกรงตับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวกที่ ก3 แยกเบอร์ไข่ไก่

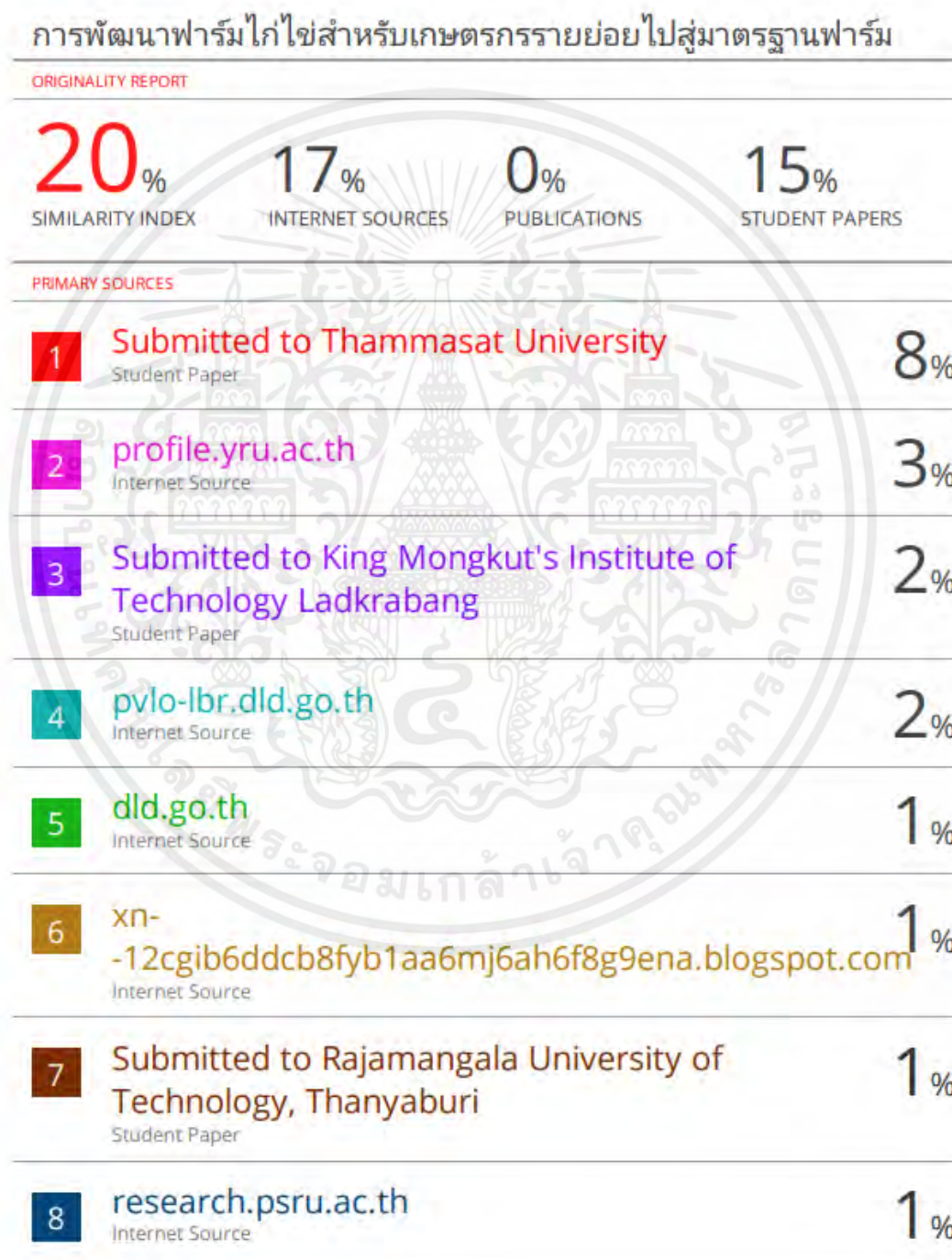

ภาคผนวกที่ ก4 โรยยา Doxycycline

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข

ผลการตรวจสอบการลอกเลียนวรรณกรรมทางวิชาการด้วยระบบ TURNITIN

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9	pvlo-spr.dld.go.th Internet Source	1%
10	anyflip.com Internet Source	1%
11	kb2tmp.psu.ac.th:8080 Internet Source	1%

Exclude quotes On   Exclude matches < 1%

Exclude bibliography On

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้